

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Міжнародна економіка»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – обов'язкова

Викладач – Камінська Тетяна Михайлівна,
д.е.н., професорка, професорка кафедри
економічної теорії

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 10 с.

Розробник

Камінська Тетяна Михайлівна – професорка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – завідувачка кафедри економічної теорії,
докторка економічних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії
(протокол № 10 від 12 червня 2020 р.)

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Міжнародна економіка
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Камінська Тетяна Михайлівна, д.е.н., професорка, професорка кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого
Контактний телефон	+38 057 704 92 58
Е-mail	kamtm@ukr.net , econom_theory@ukr.net
Консультації	Вівторок – 13-00 – 15-00, Центральний корпус НЮУ, а. 224-225.
Онлайн консультації у Zoom:	Середа – 13-00 – 15-00.

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність системи міжнародних економічних відносин і місце в ній України. Аналізуються сучасні тенденції міжнародної торгівлі, міжнародного руху капіталу, передачі технологій, міграції праці, розвитку світової валютної системи. Розглядаються процеси економічної інтеграції у сучасному світі, особливо у європейському регіоні. Досліджуються чинники, переваги та ризики транснаціоналізації й глобалізації економіки. Обґрунтовуються головні шляхи ефективною зовнішньоекономічної діяльності бізнесу України та підвищення його конкурентоспроможності на регіональних і глобальних ринках.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування системного наукового уявлення про теоретичні основи та емпіричні закономірності розвитку світової економіки та міжнародних економічних відносин, набуття умінь і навичок аналізу зовнішньоекономічної діяльності уряду та бізнесу України в процесі їх інтеграції до сучасних світогосподарських структур.

Завдання:

- засвоєння основних характеристик і закономірностей розвитку міжнародної економіки, форм міжнародних економічних відносин, підходів до класифікації країн світу за рівнем соціально-економічного розвитку;
- вивчення сучасних форм і тенденцій розвитку міжнародної торгівлі, методів міжнародної торгової політики та їх наслідків для національної економіки й бізнесу;
- формування знань щодо процесів міжнародного інвестування (прямого і портфельного), функціонування світового ринку позичкового капіталу, переваг залучення іноземних інвестицій у національну економіку;
- опанування інструментарію протидії державному та корпоративному дефолту;
- пізнання причин і форм трудової міграції, методів регулювання міжнародних міграційних процесів та їх наслідків для національної економіки й бізнесу;
- формування здатності до аналізу напрямів сучасної трансформації світової валютної системи, режимів встановлення валютних курсів, причин і наслідків курсових коливань, методів державного регулювання валютного курсу;
- опанування принципами побудови та заходами державного впливу на вирівнювання платіжного балансу країни;

– засвоєння закономірностей міжнародної економічної інтеграції, механізмів участі України в інтеграційних угрупованнях; ознак, причин і наслідків економічної глобалізації.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Економічна теорія», «Історія економіки та економічної думки», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Фінансова система», «Економічна політика», «Вища та прикладна математика».

Кореквізити: «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».

Постреквізити: «Міжнародний бізнес», «Інвестиційне право».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- застосувати фундаментальні знання теорії міжнародної економіки для оцінки чинників розвитку національної економіки та національного бізнесу на глобальному рівні;
- оцінити сутність, форми та фактори міжнародного поділу праці, спеціалізацію економіки України та можливості кооперування;
- пояснити тенденції розвитку міжнародної торгівлі з використанням статистичної інформації;
- інтерпретувати показники участі країни у міжнародній торгівлі;
- застосувати знання щодо основних методів державного регулювання зовнішньої торгівлі у практиці бізнесу;
- систематизувати форми міжнародного руху капіталу, види іноземних інвестицій та шляхи покращення інвестиційного клімату країни;
- спрогнозувати економічні та неекономічні наслідки трудової міграції для емігранта, країни-експортера праці та країни-імпортера праці;
- оцінити роль науково-технічного співробітництва та міжнародної передачі технологій для інноваційного розвитку національної економіки та національного бізнесу;
- визначити сутність, організаційну структуру та форми міжнародних корпорацій, цілі, принципи та інструменти їх діяльності на глобальному ринку;
- сформулювати власні переконання щодо інтеграційного руху національної економіки та національного бізнесу;
- оцінити масштаби глобальних проблем сучасності та участі України в їх розв'язанні.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1.	1.1. Міжнародна економіка як наука. 1.2. Еволюція та сучасні риси міжнародної		

	економіки.		
2.	2. Структуризація світового господарства.		
	3.1. Теорія міжнародної торгівлі.		
3.	3.2. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі.	1.1. Міжнародна економіка як наука. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4; 5.	
4.	4. Державне регулювання зовнішньої торгівлі.	1.2. Еволюція та сучасні риси міжнародної економіки. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4; 5.	
5.	5.1. Міжнародне іноземне інвестування.	2.1. Внутрішнє та зовнішнє середовище міжнародної економічної діяльності. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4; 5.	Місце Китаю у міжнародній економіці. Реферат.
6.	5.2. Міжнародний кредит.	2.2. Класифікація країн світу. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4; 5.	Індекс глобальної конкурентоспроможності: аналіз позиції України. Есе.
		3.1. Теорія міжнародної торгівлі. <i>Основна література:</i> 1-5.	
7.	6. Міжнародне виробництво. Феномен ТНК.	3.2. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі. <i>Основна література:</i> 1-4.	Міжнародний обмін послугами: роль у зростанні світового ВВП. Реферат.
		4.1. Моделі державного регулювання зовнішньої торгівлі. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	Світова економічна криза та пандемія коронавірусу: чи вони не означають закінчення епохи лібералізації торгівлі? Есе.
8.	7. Міжнародна трудова міграція.	4.2. Митна політика та нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	
		Колоквіум	
9.	8. Міжнародний науково-технологічний обмін.	5.1. Міжнародне інвестування. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	
		5.2. Міжнародний кредит.	

		<i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	
10.	9. Світова фінансова система.	5.3. Офшорні зони <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	Трансфертне ціноутворення в офшорному підприємстві. Реферат.
		6. Міжнародне виробництво. Феномен ТНК. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	Вплив ТНК на розвиток ринку IT-послуг. Реферат.
11.	10. Світова валютна система.	7.1. Теорія міжнародної трудової міграції. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	
		7.2. Регулювання сучасних міграційних процесів. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	Ризики еміграції праці з України для національної економіки та бізнесу. Есе.
12.	11. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс.	8.1. Наукомістке міжнародне виробництво та трансфер технологій. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	Роль системи охорони і захисту прав інтелектуальної власності у розвитку світової економіки. Реферат.
		8.2. Інноваційні структури в міжнародній економіці. <i>Основна література:</i> 1; 4.	Проблеми розвитку економіки стартапів в Україні. Есе.
13.	12.1. Сутність та цілі міжнародної економічної інтеграції.	Колоквіум	
		9. Світова фінансова система. <i>Основна література:</i> 3; 4.	
14.	12.2. Інтеграційні угруповання у сучасному світі.	10.1 Еволюція світової валютної системи. Валютні курси. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	Які наслідки мала девальвація гривні у 2019 р.? Есе.
		10.2. Світовий валютний ринок <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	
15.	13. Глобалізація та економічний розвиток.	11. Міжнародні розрахунки і платіжний баланс. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	
		12.1. Сутність та цілі міжнародної економічної	

		інтеграції. <i>Основна література:</i> 1; 4.	
16.		12.2. Інтеграційні угруповання у сучасному світі. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	Як бізнесу України адаптуватися до стандартів ЄС? Есе.
		12.3. Україна в системі економічної інтеграції. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	Зони вільної торгівлі України з Канадою та Ізраїлем. Реферат.
17.		13.1. Сутність і наслідки глобалізації економіки. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	Особливості глобального ринку нафти і наслідки цінової війни для США, Саудівської Аравії, Росії та України. Есе.
		13.2. Глобальні проблеми сучасності. <i>Основна література:</i> 1; 3; 4.	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних із розвитку міжнародної економіки, матеріалів експертно-аналітичних центрів тощо;
- робота над кейсами з питань сучасних проблем глобалізації економіки;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у: Плани практичних занять і завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» / уклад. Т. М. Камінська. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020.

Підготовка курсової роботи

З даної навчальної дисципліни студенти виконують курсову роботу. Тематику курсових робіт та методичні рекомендації до підготовки наведено у:

Методичні рекомендації до написання курсової роботи з навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету / уклад. Т. М. Камінська. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 28 с. (розміщено в АСУ).

Інформаційне забезпечення курсу

Основна література

1. Міжнародна економіка: навч. посіб. / за заг. ред. С. М. Макухи. Харків: Право, 2012. 192 с.

URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2012/Posib_Mignar_ekonomika_2012.pdf

2. Камінська Т. М. Місце України у міжнародній торгівлі послугами. *Економічна теорія та право*. 2019. № 1 (36). С. 27-41. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/04/27-41.pdf>

3. Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедева В. К. та ін. Міжнародна економіка: підруч. / за ред. А. О. Задої, В. М. Тарасевича. Київ: ЦУЛ, 2012. 416 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1394_46716781.pdf.

4. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: підруч. Київ: ЦУЛ, 2017. 218 с. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Kozak_Yurii/Mizhnarodna_ekonomika_v_pytanniakh_ta_vidpovidakh.pdf

5. Світова економіка: підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 268 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/314338681_Svitova_ekonomika_pidrucnik_za_red_A_P_Golikova_O_A_Dovgal_-_H_2015_-_268_s

Додаткова література

Губін К. Г., Набатова О. О. Теоретичні основи інтернаціоналізації малого та середнього бізнесу в умовах глобалізації. *Економічна теорія та право*. 2016. № 3 (26). С. 69-82. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/теоретичні-основи-інтернаціоналізац/>.

Давидова І. О., Величко К. Ю., Печенка О. І. Транснаціональні корпорації: навч. посіб. Харків: Видавництво «Форт», 2018. 175 с. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2672/1/%D0%A2%D0%9D%D0%9A%D0%B3%D0%B5%20%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>

Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: моногр. / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2009. 312 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12371/1/Shevchenko_2009.pdf

Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козак. Одеса: ТОВ «Плутон», 2016. 352 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5240/1/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B8.pdf>

Шевченко Л. С. Інноваційні моделі соціально-економічного розвитку: Україна на тлі світових процесів. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2. С. 9-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2015_2_3.

Вимоги викладача

При вивченні навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» викладач висуває до студентів такі вимоги:

- добросовісна підготовка до практичних занять відповідно до планів;
- активна участь в обговоренні дискусійних питань теми, практичних завдань і тестів на практичному занятті;
- підготовка рефератів з актуальних питань курсу, аналіз наукової літератури;
- набуття навичок у процесі пошуку статистичної інформації;
- наполеглива самостійна робота (на додаток до аудиторної) з метою примноження знань;
- активна участь у студентських науково-практичних конференціях або «круглих столах» і, за бажанням, – у міських та національних конкурсах наукових робіт;

- активна участь у навчальних заходах кафедри та факультету і роботі наукового гуртка;
- повага до викладача та інших студентів, чемна поведінка, вміння спокійно аргументувати свою думку та прислухатися до думки інших студентів;
- дотримання норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» ([https://nlu.edu.ua/files/norm doc/kodeks akademichnoyi etyky.pdf](https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)).

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист есе або реферату за ініціативи студента. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з трьох модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 5 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Колоквіуми проводяться усно, у вигляді бесіди викладача зі студентами з метою з'ясування та підвищення рівня їх знань. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 10 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів із навчальної дисципліни є *іспит*, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Питання для підготовки до іспиту розміщено в АСУ та в «Планах практичних занять і завданнях для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Міжнародна економіка».

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль					Самостійна робота студентів	Підсумко вий контроль Іспит	Підсум кова оцінка знань
Практичні заняття			Колоквіуми				
Модуль № 1	Модуль № 2	Модуль № 3	Колоквіум № 1	Колоквіу м № 2			
max 5	max 5	max 5	max 10	max 10	max 5	max 60	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ

A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перекладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34